

„A kormány nem ígéretet, hanem valóban támogatja a zenei életet”

Halász János azt szeretné, ha minél többen hallhatnának élő muzsikát

Az EMMI kulturális államtitkára azt mondja, a mostani, közel kétmilliárd forintos plusztámogatás is jelzi, a kormány megbecsüli a kultúrát, s ha a gazdaság teljesítménye engedi, akkor jövőre is jelentős támogatásban részesül. Halász János döbbenetesnek tartja, hogy néhány önkormányzat éppen a zenei együtteseken spórol, s már gondolkodik azon, hogyan lehetne a biztonságos működés garanciáit megteremteni. Örül, hogy a közelgő NEÉT ülésen alkalmat lesz tanácskozni a szakmai szervezetekkel, mert számára fontos az egyeztetés. A következő időszak lényeges céljai között pedig a magyar zenei élet nemzetközi rangjának megőrzését, valamint a kóruséneklés népszerűsítését említi.

■ *A zenekarok és az énekarok örültek a plusz támogatásnak, hisz a nemrég szétosztott összeg jelentősen magasabb volt a tavalyinál. S bár elindította még L. Simon László államtitkár volt, átvéve a posztot, Ön is megtett mindent azért, hogy ez a pénz minél előbb eljusson az együttesekhez.*

– A zenei élet rendkívüli támogatása még Szócs Gézához köthető, hiszen 2012-ben, az ő államtitkársága idején született kormánydöntés arról, hogy a rendkívüli kormányzati intézkedési keretből több mint 1,3 milliárd forint támogatást kapjanak a zenekarok. Köztük a Concerto Budapest, a BFZ, az NFZ jutott jelentősebb összeghez. A vidéki együttesek kimaradtak, mert csupán ennyi pénz állt rendelkezésre. Viszont a támogatásból a költségvetésben állandó soron erre az évre is többszáz millió maradt, így kap például a Concerto Budapest 300 millió forintot. Ez a támogatás korábban nem létezett.

■ *Ezt az összeget címkézett támogatásként a Zeneakadémia kapja, amelynek rezidens zenekara lesz ősztől a Concerto. De ez azt jelenti, hogy az összeg jövőre is az együttes rendelkezésére áll?*

– Az a célunk, hogy ezt a támogatást évről évre megkapják. Egyébként a BFZ támo-

gatási sora is emelkedett a költségvetésben. Idén, már államtitkárságom ideje alatt dolgoztunk ki és nyújtottunk be javaslatot az idei plusz támogatásról – a rendkívüli kormányzati intézkedések terhére –, márciusban egyeztettünk arról, hogy a keret mekkora legyen, és mely együttesek között osszuk szét. A tavalyi, nagyszerű döntés után én azt az álláspontot képviseltem, hogy mindezt folytatni kell, s a listát a minősített, vidéki zenekarokkal is ki kell egészíteni. Ez a döntés is mutatja, hogy a kormány megbecsüli a kultúrát, hiszen a zenei élet támogatására közel kétmilliárd forintot biztosít.

■ *Ebből az összegből nemcsak az együttesek, hanem még a Művészetek Palotája is 200 millió forintot kapott.*

– Szervezetileg nyilván más egy zenekar és egy zenei programokat szervező intézmény, de mindegyik egyformán fontos, s egyaránt a magyar zenei életet szolgálja, hiszen a Műpa számos együttesnek biztosít fellépési lehetőséget. Egyébként azért is örülök a többlettámogatásnak, mert mindhárom államtitkárnak része volt a kidolgozásában: Szócs Géza indította, L. Simon László idején néhány része beépült a költségvetési támogatásokba, nekem pedig sikerült mindezt

folytatnom. Persze ez nem államtitkári eredmény, hiszen a kormány vélekedik úgy, hogy támogatásra érdemes a hazai zenei élet.

■ *Elképzelhetőnek tartja, hogy ez az összeg jövőre is rendelkezésre áll? S ha igen, akkor továbbra is egyszeri plusz támogatásként osztják szét, vagy beépül a támogatási rendszerbe?*

– Nagyon fontos, hogy egy folyamatról van szó, figyelembe kell venni azonban a lehetőségeinket is. Nő a kulturális területre fordítható támogatás összege, haladunk előre, hiszen ez a keret tavaly jelent meg, egy része idén már beépült a támogatásokba, s emellett ismét jelentős összeget oszthattunk szét a zenekarok, énekarok között. Az a célunk – ha az ország gazdasági teljesítménye engedi –, hogy jövőre még nagyobb mértékben épüljön be mindez a támogatásokba, és nőjön a szétosztható összeg is. Sokak szerint az lenne a jó, ha ez a több milliárd belekerülne a költségvetésbe, kérdés azonban, hogy milyenek a lehetőségeink. A kormány kulturális politikája nagyon támogató, gondoskodó, de nem felelőtlen. Nem ígéretet, hanem valóban támogatja a zenei életet. Amit lehet, azt pedig meg is valósítja. Korábban sok olyan ígéretet kaptak a zenekarok, amelyeket nem váltottak be, de mi

nem kívánunk ezen az úton haladni. Emlékeztetek mindenkit arra, hogy az előző években a zenekarok életét a teljes bizonytalanság uralta, s nem volt semmilyen előrelépés. Most azt látom, mindenki bízva és megnyugodva tevékenykedik, s nagyon örülök, hogy a vidéki együttesek is részesülhettek a plusz támogatásból.

■ *Viszont több együttes panaszkodott amiatt, hogy hiába kapott emelt támogatást az államtól, az önkormányzat eközben jelentős elvonással sújtotta. Van olyan zenekar, amely emiatt több tízmillió mínuszban van a tavalyi év költségvetéséhez képest...*

– Sajnos ez nemcsak zenei területen, hanem a színházaknál is megfigyelhető. Nagyon meg vagyok döbbenne néhány önkormányzat viselkedésén, s amikor találkozom az érintettekkel, ezt szóvá is teszem. Nem jó szemlélet a települések részéről, hogyha a központi támogatás emelkedik, akkor a város az általa nyújtott büdzsét azonnal csökkenteni kezdi. Szerencsére azonban nem ez a jellemző. Az önkormányzatok többsége szépen helyt áll a saját együtteseinek működtetésében. Azon gondolkodom, milyen garanciákra lenne szükség, hogy ilyen esetek ne fordulhassanak elő, s születessen egy előírt együttműködés az önkormányzatok és az állam között.

■ *Az együttesek életében az utóbbi években egy újabb támogatási forrás is megjelent, a TAO. Azonban ennek kapcsán számos kritikai megjegyzés megfogalmazódott az elmúlt időszakban. Ön hogyan vélekedik erről?*

– A TAO rendszer valóban elindított olyan folyamatokat is, amelyek nem művészetbarátok. A jelenlegi rendszerben a jegybevételük 80%-át kaphatják meg támogatásként az együttesek, így az a társulat, amely nagyon népszerű, több pénzhez jut, pedig egyáltalán nem biztos, hogy a legszínvonalasabb vagy a legrászorultabb műhely. Mindez bennem is kérdéseket vet fel, ezért gondolkodnunk kell a TAO-ról, arról, hogy az utóbbi évek tapasztalatai alapján kell-e változtatnunk valamit. Az érintettekkel mindenképpen szükség van konzultációra, és ebbe hamarosan bele is kezdünk. A NEÉT-en is felvetem a témát. Az elmúlt évek finanszírozási helyzetében fontos volt a társasági adókedvezményből kapható összeg, a válság idején is anyagi biztonságot nyújtott az előadó-művészeti intézményeknek, még furcsaságai ellenére is. Ez is arra ösztönözte az együtteseket, hogy minél több em-

berhez jussanak el, keressenek maguknak támogatókat. A partnerség is erősíti a kultúra helyét, szerepét a társadalomban, és így a vállalkozói közegben is másképp tekintenek a művészeti életre. Sok olyan eleme van hát a TAO-nak, ami nagyon hasznos, s nemcsak pénzben mérhető.

■ *Úgy értesültünk, hogy ismét alapvetően kívánják módosítani az Előadó-művészeti törvényt, legalábbis az Operaház részéről érkezett ilyen javaslat, s erről is szó lesz a NEÉT-ülésem. Történt-e az egész szakmát felölelő előzetes egyeztetés a változtatások kapcsán, hasonlóan a korábbi gyakorlathoz?*

– Ez lesz az első egyeztetés az Operaház javaslatáról, én kértem, hogy ismertessék felvetésüket az ülésen a NEÉT-tagokkal, és mi véleményt mondunk róla. Azért tartom fontosnak, hogy ezen a fórumon is beszéljünk erről, mert számomra fontos a tanács véleménye. Lényegesnek tartom a szakmai egyeztetéseket, s bár már korábban szerettem volna összehívni a NEÉT-et, végül csak az államtitkárság első két hónapjának a végén sikerül. De fontos, hogy találkozzam, beszéljek a régi kollégákkal.

■ *Egyézt-e az Emtv legutolsó módosításakor elfogadott „létszám” fogalmával, amely egyértelműen a tényleges munkahelyeket teremtő együtteseket támogatja?*

– Megszavaztam ezt a módosítást, mert fontos szabálynak tartom. Ilyen javaslatok esetében az ember látja az irányt, megkérdézi a szakmát, s meggyőződik arról, hogy érdemes-e a javaslatot támogatni. Egyébként az évek során dől el, mennyire segíti a változtatás az adott ügyet. Ha nem, akkor ismét módosításra van szükség. Ezért nem is kezelek semmit lezárt ügyként.

■ *A regionális zenekarok számára is fontos volna, ha létezne olyan keret, amelyre kimondottan ezek az együttesek pályázhatnak, hiszen sok helyre egyetlenként viszik el az élő zenét...*

– Örömmel várom a regionális zenekarok egyesületté szerveződését, és velük is partnerként fogunk tárgyalni. Azért jó egy ilyen szerveződés, mert rávilágít arra, milyen fontos csomópontok léteznek – szervezeti értelemben is – a magyar zenei világban. Fontos feladatot látnak el, hiszen olyan helyekre juttatják el a zenét, a koncertmuzsikát, ahová más nem. Az előadó-művészeti világnak kiváló rendszere van a törvénnyel, a bizottságokkal, ami lehetőséget nyújt ezeknek a felvetéseknek a megvitatására.

■ *Van viszont olyan zenekar és kórus, amely kiesik az előadó-művészeti törvény hatálya alól, s az utóbbi években igen aggasztó a helyzete. Mit tudnak tenni a Magyar Rádió Zenei Együtteseire? Van arra biztosíték, hogy a számukra most megítélt, 100 milliós támogatás valóban hozzájuk jusson el?*

– Továbbra is figyelemmel kísérjük ezeknek az együtteseknek a sorsát, a mostani támogatás is ezt bizonyítja. Nem egyszerű a helyzet, hiszen átalakulás zajlik minden területen, a zenei együttesek terén is, ha nem is akkora mértékű, mint közgyűteményi téren. Jó rendszer született, de egy cég nem minősül olyan fenntartónak, mint az állam vagy az önkormányzat... A Rádió Zenei Együtteseinek léte valóban bizonytalanra vált az elmúlt években, de a 100 millió is azt jelzi, segítünk, és próbálunk megnyugtató megoldást találni arra, hogy ők is az Emtv hatálya alá kerülhessenek.

■ *Ha már a szervezeti átalakulásokról tartunk, mi indokolta az Filharmónia Kft-k összevonását?*

– Biztosabb lesz a működés, a profil, ha nem három, hanem egyetlen cégen belül dolgoznak. A budapesti zenekarok vidéki megjelenését is könnyebb lesz egy ilyen cégen keresztül koordinálni. Természetesen a forrásaik változatlanok maradnak.

■ *Államtitkárként milyen céljai vannak a zenei területen? Hová szeretne eljutni a következő időszakban?*

– Jól kialakult szervezeti rend szerint működik a magyar zenei világ. S szeretném, ha a jelenleg bizonytalanabb helyzetben lévő együttesek sorsa is rendeződne. Arra törekszünk, hogy az előadó-művészeti törvény zenei területen is minél inkább lefedje a minőségi zenekarokat. Azt szeretném, hogy minél több emberhez eljuthassanak, minél biztonságosabban működhessenek a vidéki műhelyek. Ezáltal minél többen megismerhessék az élő muzsikát. Fontos az is, hogy a magyar zeneélet nemzetközi téren is megőrizhesse vezető pozícióját. Lényeges, hogy a művészvilág teljes spektrumára figyeljünk, és minden területét megfelelő módon támogassuk. Kiemelten fontosnak tartom a kórusmuzsikát, amelyre a Klebelsberg Intézzel közösen dolgozunk ki közösségi, művelődési programot. A KLIKK közművelődési intézményhálózatán keresztül nagyon sokat tudunk tenni a kórusmuzsika újbóli népszerűsítéséért. Az együttes éneklés ugyanis nemcsak nagyszerű közösségi élmény, hanem zeneszeretetre is nevel. R. Sz.

„A zenén most nem spórol a kormány”

Devich János elosztásról, értékelésről, bizottsági munkáról, telefonokról

Hatalmas összegű plusz állami támogatást, közel 2 milliárd forintot kaptak a zenekarok és énekkarok. Az összegből ez alkalommal a vidéki együttesek is kiemelten részesültek. Devich János, a Zeneművészeti Bizottság elnöke elmondta, örül, hogy most nem kap telefonokat a zenekari igazgatóktól, mert ez az elégedettséget jelzi. Úgy véli, a zenei együttesek helyzetét ez a rendkívüli támogatás stabilizálta. Emellett beszélt az elosztásról, a hiányzó együttesekről, és arról, mi mindennel foglalkozik jelenleg is a Bizottság.

! *Az együttesek valóban nagyon örültek ennek a nem várt összegnek, viszont ismét elhangzott az is, hogy a szakmai szervezetek megkérdése nélkül döntöttek...*

– Ez csak részben igaz, mert az érdekképviseleti szervezetekkel valóban nem konzultáltak, de a Zeneművészeti Bizottsággal, a miniszter közvetlen tanácsadó testületével igen. Amikor a minisztérium a saját ismereteire és tanácsadóira alapozva összeállított egy támogatási tervet, akkor ezt – igaz, az utolsó pillanatban –, de elküldték nekem azzal, hogy van-e korrekciós javaslatom. Néhány módosítást be is nyújtottam, volt, amit elfogadtak, de akadt olyan is, amit nem.

! *Mi az, amin például az Ön felvetése alapján változtattak?*

– Az eredeti listán nem szerepelt a Concerto Budapest, s én javasoltam, hogy ez az együttes is kapjon 20 millió forintot. A zenekar tavaly egy szalmaszálba kapaszkodott, amikor az államhoz fordult segítségért, és ebből egy egész mentőcsónak lett. Hiszen nemcsak egyszeri, nagyobb összeghez jutottak, hanem elindult a betagozódásuk a Zeneakadémia alá, ami már szeptembertől meg is valósul. Révbe értek. 300 millió forintos, címkézett támogatást kapnak, kft.-ként fognak működni, és új ügyvezető igazgató fog felelni a gazdálkodásukért, Reményeim szerint arra is találnak majd megoldást, hogy a zenekar tagjai az Előadó-művészeti törvény rendelkezései szerint legyenek foglalkoztatva. A Zeneakadémia rezidens zenekaroként muzsikálnak majd, új névvel. Nagyon számít rájuk mind Dr. Batta András rektor, mind a rendezvényeket szervező igazgató, Csonka András. A Concerto sorsa – vezetőjük, Keller András szívós és kitartó munkájának köszönhetően – megnyugtatóan rendeződött.

Arról se feledkezzünk el, hogy tavaly, amikor közel 1 milliárd 300 milliót osztottak szét a zenekarok között, akkor az öröm mellett sok sérelem is született, hiszen a vidéki együttesek abból az összegből egyáltalán nem részesültek. Bizottságunk is jelezte, ez mennyire igazságtalan. Ahogy a tavalyi besorolás után is többször hangsúlyoztuk, a címek és a mellékletük rendelt plusz feladatokhoz több pénz is járna. Igaz, óvatosabbak voltunk, hiszen csak 100–150 millió forinttal kértünk

többet, akkor még L. Simon László államtitkártól. Ezt a folyamatot a többletforrásért még ő indította el. Nagyon örülök, és köszönet érte, hogy Halász János kinevezésével ennek az összegnek a többszöröse jut a nemzeti és kiemelt besorolású együtteseknek. Ahogy annak is, hogy az államtitkár új szorgalmazására május helyett már márciusban döntöttek a támogatásról. A pénz egyharmadát azonnal megkapják a zenekarok, énekkarok. Ez számomra azt jelzi, a kormány fontosnak tartja ezt a területet.

! *Tavaly 1, 3 milliárd, ebben az évben 1 milliárd 950 millió. Elképzelhető, hogy ez az összeg ne pluszként, hanem állandó támogatásként jelenjen meg a költségvetésben?*

– Most azért harcolunk, hogy a mostani összeg bázisként szolgáljon, a jövőbeni költségvetés alapja legyen, ne pedig egyszeri segély a kormányzati tartalékból. Be kell valljam, tavaly azt sem tartottam biztosnak, hogy az a 100–150 millió forint többlet, amit a Bizottságunk kért, valahonnan előteremthető, most pedig, egyik pillanatról a másikra, több mint tízszeresét osztotta szét a kulturális kormányzat. Erre alapozva optimista vagyok, hiszen úgy látszik megértették, hogy nyugodt, alkotó, értékteremtő munka akkor folyhat a komolyzene műhelyeiben, ha a művészek anyagi biztonságban dolgozhatnak. Optimista vagyok azért is, mert most nem kapok panaszkodó, felháborított telefonokat az együttesek vezetőitől, s ez azt jelenti számomra, hogy mindenki örült az emelésnek.

! *Mennyire érzi igazságosnak, hogy mérettől, koncertszámtól függetlenül mind-egyik nemzeti zenekar 55 millió forintot kapott?*

– Persze, a számok oldaláról némileg ez támadható, hiszen más a foglalkoztatottak létszáma, az ellátott terület nagysága, a jegybevétel mértéke. Mégis úgy vélem, abban is van igazság, hogy mindenki egyformán kapott, hiszen a Bizottság eredeti koncepciója szerint minden vidéki nagyváros zenekara illetve énekkara elnyerte a nemzeti címet.

! *A listát olvasva volt némi hiányérzetem, hiszen a Budapesti Filharmóniai Társaságot nem találtam meg...*